

Приповетка – Јелена Трајановски Станковић

ПРИЧА О ЖУТИМ КАРИРАНИМ ПАНТАЛОНАМА КОЈА ТО НИЈЕ

Соњини дани су били као нанизане једнобојне перле исте величине, из ког би низа тек покоја једва мало искочила јер је мања или недовољно округла; такоређи дани фабричке грешке, али Соња се само у тим данима с грешком осећала више попут живог бића а мање као човеколика машинерија. И то већ дотрајала, иако јој је било свега четрдесет година. Истина је, није више она балавица у жутим широким карираним панталонама (ах, те панталоне, кад се само сети), али није ни стара, напротив. Живот би јој могао тек открити нове ствари, отворити нова врата. Још има довољно времена да се изненади... нечим, неким...

— Збиља морам мало да пролуфтирам свакодневицу — мрмљала је док је по ко зна који пут те недеље уредно слагала орман своје очаравајуће неподношљиве седамнаестогодишње ћерке, Саре.

Соњин живот није одувек био такав монохроматски приказ самохране мајке, недовољно плаћене раднице кол-центра и домаћице са опсесивно-компулзивном потребом да сви судови буду одмах опрани, веш сложен по војничком режиму, да свака ствар стоји на своме месту, сем усисивача који је увек морао бити надокхват руке. Некада је Соња била бунтовна студенткиња архитектуре, јаркоцрвене косе до струка са којекаквим цицабицама око руку све до лаката. Носила би свој тексас-прслук начичкан беџевима, вечито муљајући неку жвакаћу гуму по

устима и често заборављајући да није лепо правити балоне. Опомена би стигла у виду лепљивог бума који би жваку разнео до носа. Имала је и своје омиљене жуте кариране панталоне из којих је излазила само да их опере а потом их сушила феном за косу. Тих блесавих година Соњу није могао свако да поднесе, али она је једва да је могла иког. Сем њега.

Владимир, с друге стране, на опште чуђење увек дотераних лепих цурица са факултета, најрадије је паузе на предавањима проводио са Соњом. Не би то било много необично да њих двоје нису били толико различити и наоко неспојив пар. Владимир је био „момак од пуловера и уштирканих крагни“, а када су Соњине несносно жуте кариране панталоне прошетале поред њега кријући витке дуге ноге, он није био сигуран који му је живац померен, нити да ли је померен добро или лоше. Морао је то да открије и да просто схвати своје мисли у вези с том девојком која је дречава од панталона до главе. Није му дуго требало да разуме да га таква каква је, ван свих калупа, једноставно очарава. Соња је на момке попут Владимира гледала с подсмехом, сматрала их је кукавицама које увек „играју на сигурно“, педантним синчићима који се школују за унапред осигурану корпорацијску директорску фотељу а не за звање архитекте. Делимично је и била у праву, јер је Владимиров отац већ био доцент, редовни професор на факултету, а за јединца је могао имати бар исте или веће планове. Међутим, када јој је једног дана „кувана нога“ (како га је за себе звала) спустио бљуткасту кафу из кантине на сто, држећи за себе још једну исту такву, и рекао: „Добро, не знам да ли ме нервираш или ми се свиђаш, али хајде да попијемо кафу заједно“, Соњине бране и зидови бејаху срушени с првим гутљајем. Дуго су их сматрали чудним спојем који сигурно неће опстати, али они су трајали једно

крај другог и једно у другом, те су се временом и остали навикли на њих, дотле да више нико није ни могао да их замисли одвојено.

Владимир је био дисциплинован а кад му је отац најзад постао декан, није се више носио само с притиском успеха већ и правдања истог. Соња је одувек била шармантни забушант али је успевала да постигне ствари својим темпом.

— Дођи да те пољубим у смехуљу... и можда... — позвала би га касно увече уз мамећи кикот.

— Соња, учим. Знаш да сутра полажем, не могу... ух, а што ми то радиш?

— Ма, дај, знаш ту књигу напамет већ месец дана... а могу и ја да те пропитам... онако целог... — прела је као маца, увијајући кабл од телефона — добро, нећу више али дођи бар да пољубим смехуљу, то је пет минута.

Наравно да је дошао. Знао је колико воли цртице на његовим образима покрај усана. Водили су љубав целу ноћ, а он је пред зору бежећи сну мирисао њене пламене увојке, слушајући како мирно и спокојно дише. Он није био спокојан, у десет сати полаже важан испит и не зна шта то значи „за твоју будућност“ (учини му се да чује глас свог оца). Више од других морао је доказивати колико зна и никако није желео да буде „породична срамота“ (да, то је дефинитивно био глас његовог оца у његовој неиспаваној глави).

Пољубио је Соњу. Промешкољила се и промуклим гласом рекла:

— Чекај. — Пољубила је најпре леву па десну смехуљицу. — Срећно.

— Волим те — добацио је на изласку из собе знајући да не чује јер је већ утонула у чврст здрав сан, бацио је

поглед на жуте кариране панталоне на поду, насмешио се и упутио у свој важан подухват.

Салом се проломио громогласан аплауз мада није било присутно пуно људи. Само они важни, а они су обично и гласни. Декан је поправљао кравату, колеге су му честитале, а онда и Владимиру.

— То је мој син, тако је! — стезао је Владимира тата Декан — Знаш ли шта ће ти значити та година тамо? Мој син, стипендиста. Има да освојиш Оксфорд! Ништа не брини, близу су стриц и стрина и неће ти ништа зафалити.

— Стани, то је сигурно сад? Коначно? — упита Владимир и срећан и усплахирен истовремено.

— Наравно да је сигурно, а шта си ти мислио?! Да се завитлавам? Сине, бре, Оксфорд! Знаш ли...?

— Да, да за моју будућност. Не вичи ми у уво, молим те. — Удаљио се од оца неки корак, а онда од те важне скупине која га је свако мало одобравајући трескала по леђима, а затим се окупљала око Декана.

Био је јун, и уз све савете родитеља да одмах почне с припремама јер би већ средином августа требало да буде у Енглеској и да се уредно пријави за смештај, обави формалности, посети стрица и стрину до почетка оксфордске завршне године, он је био паралисан. Ћутао је. Соња је знала да полаже важан испит, али како је била далеко ложији студент, није знала шта то толико важно заправо носи са собом... или односи.

То чак ни Владимир до последњег тренутка није знао. Он је увек знао све и имао начин, али сада се чинило да не уме ништа. Могао је да вергла у недоглед о византијском стилу, урбанизму, коринтским стубовима, али није

могао да Соњи каже да ће за два месеца бити у Енглеској, на престижном универзитету и да се неће видети годину дана бар. И док је тражио праве речи за Соњу и праве изговоре за себе, лето се полако топило као сладолед од ваниле. Сваки дан тог лета био је једна кап која цури и оставља слатке флехе у њиховим животима. Никада нису били блиски као тих недеља, као да је свет око њих био огроман шарени балон који тера на незадржив смех. Соња је мислила да живот не може бити лепши од тог тренутка у ком постоји и све што је желела било је да је садашњост напросто уписа у себе и да никад не изађе ван. Владимир се осећао исто, али за разлику од Соње, која је из главе склонила све датуме и појам времена, он је размишљао, вртео речи, сценарије, одговоре... започињао па се ипак заустављао у правим тренуцима непобуђене сумње.

Два дана пред полазак велики црни кофер био је спакован, један ранац дупке пун а на столу су стајали пасош и неопходна документа која су просто вриштала „НИКАКО НАС НЕ ЗАБОРАВИ“. Можда због учесталог мајчиног подсећања. Владимир је зурио у флашу вина коју би отворили његови родитељи током вечере. Отац му је сипао пола чаше и већ грмео да не би било лоше да упише и магистарске студије у Енглеској. И докторске, што да не! Мајка је одмерено климала главом знајући склоност свог мужа Декана да у плановима прескочи бар два степеника.

— Владо? Не прија ти вечера?— најзад је мајка приметила да Владимир није узео ни залогај.

— Шта... шта ће бити... размишљај о Соњи. Шта ће бити са нама двома? — И пукао је као отворен шампањац.

— Волим је, желим... желим, не знам ни ја, да пође са мном. Знаш да не може. Да ја не идем онда, не зн...

— Соња?! Она твоја мала што јој нису све козе... — Декан тресну о сто песницом. — Да ли се ти шалиш са мном? Види докле си стигао, а где је она? Немам ништа против ње, баш ме брига коју ћеш да водаш ал' за озбиљно нешто... Мора да се шалиш!

Владимир погледа у мајку немоћно, али она је посматрала свог мужа погледом који Владимир никада раније није видео на мајчином лицу, и који га додатно збунио у већ непријатној атмосфери.

— Реци му, Биљана, побогу да се не глумира!

Биљана је ћутала и почела да расклања тањире иако нико није завршио вечеру. Само је изашла.

— Реци ми синко, јеси ли стварно толики магарац да жртвујеш будућност, свој живот, због неке тамо Соње? Волиш, кажеш, а?

— Да. Волим је. И није нека тамо. Мислим да... мислим да бих желео да живим с њом, можда да касније имамо породицу...

— Слушај ме сад 'вамо — Декан привуче сина за мајицу преко стола и зарежа — слушај ме дооообро шта ћу ти рећи. Ти путујеш за два дана и у та два дана нећу да чујем у кући име Соња. А пошто мислиш да је волиш балавче толико да све одбациш због ње, ако је права, чекаће годину дана. То није много за тако веееелику љубав — саркастично је промерио синовљева осећања.

— Увек би ме чекала. Остави ме, бре — он извуче мајицу из Деканових шака.

— Седи доле, нисам завршио. Ти идеш на Оксфорд и ту нема дилеме. Твоја драга, ако те воли, подржаће те и чекаће те, или ће у међувремену да одмагли на мотору с неким дивљим типом попут ње. У сваком случају, знаћеш кад се вратиш. Али да буде јасно, ТИ ИДЕШ и ни реч више!

На дан поласка звала га је да хитно дође. Звучала је уплашено, узнемирено, озбиљно као никада пре.

— Соња, не могу, али морам нешто важно да ти кажем.

— И ја теби, Владимире, и ја теби, не знам како... не могу преко телеф..

— Соња стани! Слушај ме. Нисам знао како да ти кажем ово, плашио сам се да изгубим иједан тренутак с тобом, желео сам, свега ми, али нисам хтео да ишта покварим. Опрости ми, молим те. Опрости..

— Шта причаш ти! — викала је Соња у слушалицу. — Мораш да дођеш, важно је... одмах.

— Не могу да дођем јер за десет минута крећем на пут. На Оксфорд, завршна година. Добио сам стипендију, то је био онај испит. Нећу долазити годину дана.

Није се ништа чуло с друге стране, Владимир је узалуд викао „хало, хало, јеси ли ме чула“, а онда је он чуо резак звук прекинуте везе.

Ох, знаће је оданде, писаће, објасниће, можда ће наћи начин и да дође, поправиће све, али сада мора да крене, јер његов отац већ труби у колима.

Неколико дана протекло је у ћутњи која је две државе делила светлосним годинама уместо километрима. У Соњиној глави дешавала се права преметачина, смењивале су се мисли о апокалипси с онима у којима и не мора све бити тако лоше. Летеле су као плаховите птице сударајући се једна са другом. Тих дана зидни сат у њеној соби био је бучнији него икад, подсећајући на време. Време, забога! Време је постало најважнија ствар на свету.

За то време, Владимир је довршавао досадне формалности, чекајући да на миру састави писмо у ком ће Соњи објаснити

све, рећи ће јој да ће се вратити по њу и одвести је са собом ако буде желела, или нека га она води где год хоће, излиће се ту сва обећања и осећања, планови, жеље срца... А и полако, мора се сабрати и лепо то срочити. Има времена, не може сад. Чекаће њега његова Соња.

Но, месеци су пролазили а од Соње није стизао никакав одговор. На телефоне се нико није јављао. Најзад, усудио се да пита родитеље да ли знају ишта о њој. Сазнао је само да је престала да долази на предавања, вежбе и испите, и да је, колико је тата Декан упознат, нико од колега са факултета није видео нити је у контакту с њом.

— Баталила је та факултет, што сад о томе мислиш? Имаш ти чиме да се бавиш тамо, а ја сам ти лепо рекао још онда. Заборави ту причу и учи. И размисли о магистар...

Владимир осети оштро грчење утробе и залупи слушалицом. Ионако је напамет знао толико пута вербализовану идеју свог оца, да је све мање личила на идеју а све више на императив.

Баш у том тренутку Соња је лежала на акушерском столу док јој се низ слепоочнице сливао зној. Псовала је полугласно и амфитеатар факултета и ону прву бљутаву кафу, шетланд-пулове, урбанистичке планове, смехуље, и све то дахћући и између јечања.

— Мрзиииииииим... мрзиииииим те — гледала је бабицу у очи која је стајала крај ње и мајчински је миловала по глави као да осећа очај самовања младе жене.

— У реду је — климала је главом бабица, очију пуних разумевања.

— Мрзиииииим теееее, аааааух — стиснула је бабици једну руку — Владимирееее! - Најзад осети необично олакшање, па као опијена, на измаку снага, понови исто то још једном.

— Није Владимир. Добили сте девојчицу, честитам мајка.
— рече расејани средовечни човечуљак у белом преко пута ње и спусти јој сићушно ружичасто створење на груди. — Сестро, измерите и довршите — обрати се бабици и бели мантил лелујајући одлепрша до следећег бокса одвојеног параваном.

Тек сад је чула друге женске гласове и запитала се да ли је и она тако звучала. Погледала је смотуљак и одмах спази препознатљиве штрафтице крај усана. Више никог није мрзела и више није уопште било важно оно што је претходних месеци доживела. Није више била љута на живот, како да буде, кад се отелотворење живота на њеним грудима тако чудесно гласало стискајући јој кажипрст.

— Сад смо нас две. Саме на свету, али нико нам ни не треба. Нас две ћемо моћи све. — Она пољуби малу придошлицу у свој живот, мирис који заувек остаје у ноздрвама преплави јој сваки мишић љубављу ко набујала река.

Ипак, последње ноћи у болничком кревету размишљала је о свим збивањима претходних месеци.

Најпре је била уплашена и морала је донети неку одлуку. Боже, како је уопште могла и довести у питање да ли ће Сара живети или не, помисли у секунди. Покушала је да разговара са Владимировим родитељима како би могла да ступи у контакт с њим. Срећом, његова мајка је отворила врата те ју је пустила унутра. Тата Декан је набрао чело одајући изненађење и невољност за причу и замолио је да буде кратка. Испричала је у даху да јој Владимир није споменуо Оксфорд до оног дана када је желела да му каже да је трудна.

— Трудна? Ти си трудна? — цикну мајка од шока и хтеде да јој приђе, али јој Декан даде знак очима да ни не

помишља на било какав гест подршке. Она тада видно узнемирена напусти велики дневни боравак, остављајући Соњу на милост и немилост Декановој процени.

— Само желим да му кажем, мора да зна, ја не знам шта да радим... молим вас, само контакт неки...

— Не знаш шта да радиш? Не знам ја шта је он радио с тобом да ти кажем. Он има будућност, а сад си се себи тила да га увучеш у своје канџе, хваташ на дете, а?!

— Слушајте, не занима ме шта ви мислите, то је између мене и њега. Трудна сам, разумете ли ме? Мора да зна да...

— Не мора он ништа да зна је л' ти јасно? Ако си стварно трудна, можда и није његово.

— Молим?! — Соња осети налет слабости и вртоглавице.

— А ако се дечкоња зезнуо и неким случајем јесте његово, рећи ћу ти шта да радиш. Реши га се! Ево, ја те водим и плаћам ако треба. Нећеш му се мешати у живот и реметити га, он ионако не планира да се враћа у Србију. Заборави на њега и олакшај себи. Никога не занима твоја трудноћа, а саветујем ти да и тебе престане да занима!- Он на папирићу исписа број, др неко име, адресу приватне ординације, затим из фиоке узме новац, стави га у коверту и даде јој.

— Али... — још једном је завапила Соња.

— Крај је приче. Надам се за твоје добро да ћеш бити паметна и да се више нећемо видети. — Руком јој показа ка излазу.

Док је као омамљена од понижења и беспомоћности ишла ка вратима, учини јој се да чује тих, пригушен јецај из једне од соба. Али то не беше важно колико ужас

који је осећала при помисли да се Владимир само поигравао с њом пар година. Није је удостојио ни да јој каже. Гледао ју је у очи тог лета, грлио је, мазио и био најдивнији момак на свету, а све време је знао, планирао да оде и да се не врати. При изласку, снажно је ударила вратима, тако да је плочица са важним Декановим презименом остала да се њише на једном шрафчићу.

Соњи је преостало још да разговара са мајком. Отац јој је умро од рака, релативно млад, баш кад је Соња завршавала први разред основне школе, али мајка је била стабилна и радна жена. Откупила је јефтино леп двоипособан државни стан у ком су живеле пристojно колико се могло од њене плате поштанске службенице. Разговор је прошао боље но што је очекивала; уместо критике добила је утешни загрљај и сузе слане од бриге и слатке од некакве радости.

— Соња, ти одлучујеш, не могу ја то да урадим уместо тебе. Хоћу да знаш да ти за одлуку не требају ни он ни његови родитељи. Неће свет пропасти, може се и без њега и без њих. Ја сам ту. Снаћи ћемо се. Битно је шта ти желиш.

— Не знам више... — плакала је горко.

— Душо, шта год да одлучиш имаћеш моју подршку, битно је да будеш у миру с одлуком и да се не кајеш. Ништа друго не треба да те плаши. Да ли желиш да родиш то дете?

— Да... мислим да желим.

— И ја мислим да желиш, да не желиш, одмах би знала шта да радиш. Не брини, биће све добро.

Те вечери је Соња, иако стрепећи од неизвесности пред нечим новим, имала чврсто уверење да ће заиста све бити како треба. Постаће одговорнија, учиће и завршиће факултет, мама ће бити ту да помогне око бебе, запослиће се и у инат свима успеће због детета, себе и маме.

Живот се још једном насмејао њеној замисли и одиграо своје карте. Непуних месец дана касније, мајка ју је пољубила пред одлазак на посао у пошту и негде на пола пута само се срушила. Тежак срчани удар који ју је у секунди одвео у смрт.

То су били најболнији тренуци за Соњу, губитак јединог вољеног ослонца у животу, други живот који је растао у њој, овог пута заиста сама морала је да се прибере брже него што је то њено срце хтело. Наставак школовања као опција ишчилио је из ње попут дима, морала је од нечег да живи и да купи довољно времена. Све је, наравно, платила сузама и ожиљцима који никад нису избледели. Брзо је нашла купца за стан и купила знатно мањи и јефтинији на самој периферији града. Понела је у њега колико је могло да стане, остало је распродала и тешка срца понешто бацила. Најбитније успомене су свакако нашле своје место у станчићу на ободу града. Од Декановог новца за абортус купила је креветац и најосновније ствари за бебу. Трошила је веома мало како би јој преостали новац потрајао што дуже. Соња је одрасла преко ноћи, прерасла је и жуте кариране панталоне, ћушнуте на дно ормара. Чекајући порођај, оплакивала је своју мајку.

У Уједињеном Краљевству, Владимир је оплакивао Соњу, тачније њихову љубав, губећи веру у њу и њену истинитост. Можда је отац био у праву. Можда је с неким другим, можда живи као хипик... ма, не. То је његова Соња, прекрасна „дивљакуша“ у смешним панталонама која га обожава. А кад му је отац рекао „шта зна, то јест не зна о Соњи“, прихватио је то као једину очигледну истину. Соња је напустила његов живот упркос свим писмима, објашњењима, молбама за опроштај у њима. Ипак, Соња још дуго није напустила његове мисли, као ни жуте кариране панталоне. Оне никад нису напустиле његове снове.

Наредних пар година пролазиле су, тако, различитим путевима за Соњу и Владимира, додирујући се намах само у по-неки летњи сутон, кад би им обома у груди ушетала сета. Некад би јој се препуштали, колико су им време и обавезе то дозвољавали, но чешће би је гурали од себе бежећи у друге мисли, дижући бедеме одбране од туге и разочараности.

Владимир не само да је магистрирао, већ је своје школовање на Оксфорду крунисао докторском дисертацијом и дипломом на којој пише PhD уместо Др, што је исто али PhДиевци су у Србији на бољем гласу. Њему је свакако било свеједно, јер је и након тога остао још неколико година, радећи баш на Оксфорду. Након петнаест година лагодног живота у далекој земљи, за које време је успео да се чак двапут ожени и разведе у рекордном року, без потомства, оствари фине пословне успехе и добије признања, вратио се у Србију не као остварен већ као уморан и емотивно празан човек. Размишљао је о повратку бар две године, али преломио је када му је отац преминуо. И он сам је све више подсећао на свог подозривог, помало надобудног и циничног, крајње прагматичног и, сада, упокојеног тату Декана.

Након што је на вечни починак Декана испратило стотине људи, важних и оних мање битних, већ у повратку с гробља добио је понуду да се запосли на факултету. Наравно, неће баш одмах сести у фотељу свог оца, али како је и сам веома цењено име у свету архитектуре, почеће одмах као редовни професор. Владимир је равнодушно али куртоазно без много размишљања прихватио понуду, као нешто што се подразумева, јер... а шта би друго сад радио?

За разлику од Соње, која је годинама морала да зна шта ће радити и где ће бити сваког сата у дану и сваког дана у години, Владимир није имао тих брига. Једино што је знао јесте да

ће од једанаест до петнаест часова предавати некој омладини или седети у професорском кабинету, а остатак дана нити је планирао нити га је оптерећивао. Пуштао је да прође како се већ намести, да га некуд одведе или не, подесивши свој ум на чист минимализам.

— Знаш ли шта је било последње што ми је твој отац рекао, док је лежао у болници избоден иглама с цевком у носу? Знаш ли шта је крклао док је умирао? — упитала је Биљана сина увече након што су Декану одржали четрдесетодневни помен и док су ћутке пили његово омиљено вино.

— Шта? — промрмља Владимир не нарочито заинтересован.

— Добрила... где је Добрила... доведи ми Добрилу. Ја сам га држала за руку, он је бунцао „Добрила, Добрила“ — одговори му мајка сузних очију, а онда прасну у потпуно луцидан смех.

— Ко је па Добрила? — с чуђењем подиже поглед Владимир.

— Добрила је, сине мој, била девојка твог оца, давно, пре мене. Било је то друго време, сви смо се дружили. Била је мало, да кажем, необична, своја, авангардна, али превише за твог оца. Једно знам: мене никада није гледао онако како је гледао њу. Ето. За Добрилу. — Биљана подиже чашу и наздрави више за себе.

— И шта је било са том женом на крају?

— Немам појма, претпостављам да је наставила даље са својим животом.

Владимиру истог трена пред очима севну Соња у жутиим карираним панталонама (никад није могао сећање на њу да одвоји од њих), а онда наставише да ћуте и пију Деканово вино.

Соњине утекле године изгледале су прилично другачије. С обзиром да се њено ново боравиште налазило на

самој ивици најудаљенијег предграђа, прилично руралног окружења али ипак поносног на свој позивни број нула-једанаест, јер је то значило да ипак припада главном граду, без обзира на њиве које су се дуж аутопута пружале у недоглед, сусрела се и са много радозналих људи. Млада жена с дететом, па још сама. Има ли родитеље, од чега живи, зашто ли је дошла... Низале су се предрасуде и нагађања у очима нових комшија, које би невешто глумиле љубазност и срдачност. Знала је Соња шта јој причају иза леђа, али није марила. Била је увек културна али дистанцирана. Није знала ко је чији муж и ко кога вара и ко је коме померио ограду пола метра, ни да ли је ни „каква је калаштура она из приземља“... Скућила се скромно са својом девојчицом, пажљиво планирајући сваки дан, сваки динар док дете не крене у вртић а она нађе посао какав год. Цео свој светместила је у тај станчић и будућност за њих две, немајући луксуз погрешне процене или ризика. Често се питала да ли је суштински несрећна или само предуго тужна, а онда би Сара показала четири млечна бисера и није могла свој живот сматрати несрећним. Тугу је већ морала да прихвати. Таман је почела да се навикава на живот без пријатеља и помоћи кад је једног дана штрецну звоно на вратима. Она обриса руке о крпу и кроз шпијунку угледа средовечну жену с нечим у рукама.

„О, не, опет једна од тих њушкала. Зафалило им је тема за трач партију“, помисли кад је предухитри пријатан глас са друге стране врата:

— Извините на сметњи, ја сам нова комшиница, одмах испод вас. Донела сам вам свежу гибаницу, топла је још. Ако сте заузети, оставићу кесу на вратима. — Прилика се окрете да крене ка степеницама, али Соња, ни сама не знајући зашто, муњевитом брзином отвори врата.

— Добар дан, сачекајте. Изволите уђите. Хвала на гибаници.

Жена се осмехну и лагано крочи у стан.

— Извињавам се због нереда, ја сам баш... седите... овај... седите где нађете места. Желите ли кафу?

— Може, али да ја скувам онако постарински за нас две, а ти седи мало и одмори. Пусти неред. Где су деца, ту је и неред, је л' тако лепотице? — Окрену се тада десетомесечној Сари, којој се ова љубазна тета необично допала па се закикотала и преврнула на задњицу.

Госпођа Томић — а два сата касније, након укусне гибанице и две старински скуване кафе, Добрила — постала је Соњин једини пријатељ. Супруг и она живели су донедавно близу центра, она се бави пејзажном архитектуром а супруг је сликар. Имају две одрасле ћерке, које живе у иностранству. Пошто обоје раде од куће, одлучили су да стан близу центра изнајмљују и да купе нешто мање за њих двоје, даље од градске вреве и смога; то им је одувек био план за старост. Врло једноставна прича. Негде је слутила да Соњина није и зато је ништа није питала. Знала је да ће је, ако буде желела, сама испричати. На изласку рече Соњи да је ту за било шта ако јој треба — помоћ око куће, бебе — а онда помилова Сару по образима.

— Ма, ко то има лепе смехуље — рече гласом мекшим него што је иначе био. — А ти се не устручавај молим те да било шта тражиш.

Заиста, годинама је Добрила помагала Соњи као најближи род. Нико јој није могао одменити мајку, али Добрила је била нешто најближе томе. Радо би причувала Сару а и Сара је њу волела. Кад је Сара пошла у једини вртић у крају, Соња се запослила у оближњем маркету на складиштењу робе. Био је то тежак посао, често непредвидивог радног времена. Добрила би

јој увек изашла у сусрет, узела би девојчицу из вртића, скувала, купила веш... Чинила је разне ситнице које су за Соњу када дође смрвљена умором с посла биле огромне као солитер и на чему је била неизмерно захвална. Неретко би Добрила купила Сари играчку, чизме, јакну, рођенданску хаљиницу, и заиста је уживала да гледа смехуље на Сарином лицу кад ова скочи од радости. Соња, иако пажљиво економишући како би било довољно новца од плате до плате, ипак би повремено успевала да причини Добрили неки мали знак пажње.

Временом се Соња отворила својој јединој пријатељици, старијој мудрој жени која ју је искрено волела, а Сару посебно обожавала. Добрила је изнова преживела неке тренутке свога живота, али с довољно велике временске и емотивне дистанце. Ни једна ни друга нису слутиле колико се нити Соњине судбине додирују с нитима њене давно превазиђене прошлости. Добрила ју је прерасла и надрасла оне секунде кад је била остављена. Прерасла ју је као Соња своје широке жуте кариране панталоне, само што је Соња имала мање среће и више слабости.

Сара је била узоран ђак, чему је можда више допринела Добрила него Соња, и примицао се тренутак уписа у гимназију. Сара је примљена у најбољу, која се налази у строгом центру града. Путовала је скоро два сата до ње и исто толико у повратку, када је први пут ишла по положеном пријемном испиту. Соњи беше мучна помисао да ће од септембра сваки радни дан за Сару изгледати тако, али вратанца среће су се изненада одшкринула. Тачније, Добрила их је пронашла и дала Соњи кључ. Буквално.

— Кључ? Од чега је кључ? — упита збуњено Соња Добрилу једног јулског поподнева, кад јој је Добрила усред

уобичајеног испијања кафе спустила кључ на порцуланску тацницу.

— Од нашег старог стана. Недостајаћете ми, али требало би да пређеш са Саром тамо. Знаш и сама. Зашто би чак одавде ишла у школу, још знаш каква могу бити деца... Преселите се, Мића и ја смо сложни око тога и помоћи ћемо око свега.

— Не знам шта да кажем, стварно. Ја...

— Друго. Моја познаница је шефица кадровске у некој фирмици што продаје тако неке глупости, баш ту у центру. Имају кол-центар, треба само да позиваш људе из њиховог именика и да их убедиш да дођу на промоцију тих глупости. Значи, канцеларија и телефон. Плата није богзна шта али је ипак већа од ове коју сада имаш, а ако се покажеш, добијаш и неки бонус. Шта кажеш?

— Искрено, делује као бајка.

— Ма, каква бајка, то је само мало лакши и бољи живот за Сару и тебе. А и мени треба изговор да протегнем ноге до Калемегдана, кад ти навратим у госте. Овај станчић можеш да издаш, јефтино додуше али и то је нешто.

— Јој, па ко би дошао у ову вуко...

— Онај ко жели и онај ко мора — прекину је Добрила и погледом је подсети да су њих две управо примери једног и другог.

Тако и беше, преселиле су се, Добрила је повремено свраћала, посао је био досадан али Соња је искакала из прописаног шаблона који је требало да декламује. Имала је личнији приступ па је успевала да допре до људи и често је била награђена такозваним бонусом на плату. Станчић на самој ивици предграђа издала је за симболично малу суму младом пару који очекује принову. Тај

новац је постао Сарин, више него скроман, џепарац, а млади пар је био срећан јер су се скућили повољније него што су могли да замисле. Живот је заиста постао лакши за Соњу и Сару, и док је Сара стасавала, откривала могућности које су јој се указивале, Соња није успевала да изађе из мехура у који се давно увукла. Осим Добриле и две колегинице с посла с којима би се понекад приватно чула и видела, није у свој живот пуштала никога. Сви они људи с којима је свакодневно разговарала на послу никад не би могли да замисле колико се усамљености и неизлечиве туге крије иза ведрога баршунастог гласа с друге стране.

— Саро, да ли си ти то опет узела моје фармерке?! Па, зар немаш своју одећу, дете? Погледај, ја једва три ствари мењам.

— Технички, позајмила сам — рече Сара држећи сложене Соњине фармерке — и, ево, враћам. Ууу, шта је оно тамо на дну?

— Које? — Док је Соња размишљала о дну ормана, Сара је брзином муње извукла жуте кариране панталоне и прислањала их уз себе испред огледала.

— Човече, како добре лоне имаш а ја ни не знам! Како то?! — ускликну скоро увређено Сара — Узимам! Носим сутра у школу, важи?

Соњу жацну слика пред очима. Осим прђастог носа који је наследила од баке и смехуља које јој је поклонио отац, Сара је веома личила на мајку. Сада, док ју је гледала с тим панталонама, чинило јој се да гледа свој давно заборављен одраз у огледалу. Као кад рука обрише замагљено стакло, тако су се у њој бистриле успомене које није имала времена да отплаче.

— Твоје су. Поклањам ти их.

— Јеееее! Ти си најкул мама! — Сара је стегну у загрљај, а затим одјури с жутим карираним панталонама у своју собу, у

свој свет, у свој живописни тинејџерски живот, не приметивши једну сузу која се обрушила низ Соњин образ.

Владимир је чекао у ресторану Тамару или Тијану, није био сигуран како се зове. Знао је само да је млада асистенткиња врло отворених намера која га је позвала на вечеру баш ту где је седео. Дошао је раније као и увек што је радио, колико му треба да попије чашу вина сам. То је била његова рутина у оваквим ситуацијама. То је било његових пола сата са Соњом пре него што зацвркуће нека жена с којом ће нешто касније лећи, или неће, зависно од тога шта и колико „цвркуће“. Тамара или Тијана се појавила и није јој, изгледа, уопште сметало што је Владимир пар пута погрешно њено име. Она би га исправљала и настављала даље да прича, додирјујући му руке, нагињујући се ка њему како би бујно попрсје постало уочљивије. Владимир је свакако разумео говор тела и позив младе асистенткиње, али је на крају вечери срачунао да је боље да свако пође својој кући.

— Чекај, шта није у реду, нешто сам погрешно рекла, урадила? — разочарано и сујетно питала је Татјана (како јој је, заправо, било име).

— Не, не. Све је у реду с тобом.

— Шта то значи? С тобом није? — дурила се и стискала мантил преко груди, јер је ваљда увидела да овај плен неће уловити, па не мора да се смрзава.

— Слушај, ти си стварно сјајна — застаде и размисли колико је само пута изговорио ту реченицу — али... не мешам посао и кревет. Није добро ни за посао ни за кревет. Да не радимо на истом месту, веруј ми вечерас бих те пустио да ме растргнеш. Овако, извини.

Уђе у такси и сам се себи насмеја. „Пустио бих те да ме растргнеш“, о боже, одакле ми оваква будалаштина, мислио је.

Пролеће је просуло бехар по асфалту а благи поветарац га носио у само њему знаним правцима, заробивши понеку латицу у нечију косу. Гране су набујале свежим лишћем, правећи велика сеновита острва. Владимир је тог једног пролећног петка, завршивши свој посао на факултету нешто раније него обично, одлучио да прошета градом. И то је, као и све друго у његовом животу, била сасвим непланирана одлука. Шетао је полако, препустивши се милостивом сунцу, посматрајући нове зграде и оне које тек ничу у горостасе. О, видео их је он и раније, по повратку у Србију, али сада их је загледао, примећивао детаље. Архитекта у њему се на моменте дивио а на моменте грозио, али и та уско-мешаност импресија причињавала му је задовољство. Посматрао је и људе који промичу, оне у лаганој шетњи и оне који некуда журе, веселе парове, намрштене усамљенике... На трен се запита да ли је он у овој другој скупини. А у којој би био? Најзад, некад је са Соњом шетао градом, и тада је сигурно неко попут њега сада посматрао и делио људе. Тада је био у „групи веселих парова“.

И онда, наједном, блеснуше пар метара испред њега жуте кариране панталоне. Он протрља очи јер помисли да му се причињава. Но, биле су стварне и биле су, не сличне, него баш ОНЕ панталоне. Није било грешке. Носило их је неко ситно, очигледно млађано чељаде с ранцем на леђима и лепршало безбрижно ту испред њега. Он застаде да узме ваздуха јер осети благо стезање у грудима. Као омађијан пратио је жуте панталоне, покушавајући да схвати нешто, а не знајући ни сам шта. Ишао је за њима упорно као у неком магновењу. Девојчица се инстинктивно осврте и он на тренутак застаде угледавши њено лице, очи, облик главе и обрва, усне, штрафтице крај њих...

Осето је да му се сва крв из тела пење у главу, уши су му гореле. Девојчица се нагло окрете и убрза корак, убрза и он, јер не сме изгубити у гужви жуте панталоне, мада тешко би се могле стопити с било чим. На крају, девојчица потрча и уђе у улаз једне зграде. Кад је стигао, панталоне су се већ изгубиле на неком од спратова. Стајао је пар тренутака, и тек онда, као да се буди из сна, запита се шта то ради. Уходи клинке по улици. Не, ово није могло бити стварно, помисли, продужи и пређе улицу, ослони се на оближње дрво иза два пензионера који су играли шах и поново осети недостатак даха, погледа још једном у правцу улаза и зграде у који је девојчица ушла. Тада на јединој тераси која је изгледала као да ју је уредио пејзажни архитекта угледа далеку, али сасвим познату силу ету и њене покрете, али ова брзо утече у зидине свог скровишта.

— Људи, мислим да ме је управо пратио манијак до улаза! — узвикну Сара залупивши врата за собом и трипут окренувши кључ.

Соња, која је добила слободан наградни дан, као и Добрила и њен муж, који беху у посети, скочише одмах.

— Какав манијак, душо? — Добрила је смести на столицу. Мића устаде и крену доле; кад је изашао напоље, добро погледа лево и десно, баци поглед и преко улице. Није видео ништа необично.

Соња изађе на терасу с које се директно види улаз, али ни она не виде никог и брзо уђе унутра.

— Манијак је сигурно — причала је Сара уплахилено — пратио ме је ко зна одакле, не знам, само сам одједном осетила да неко иде за мном, не умем да објасним...

— Полако, душо — Добрила ју је мазила по глави, Мића

је главом показао да доле нема никога, а Соња, слегнувши раменима, потврдила исто. Ипак су саслушали Сару.

— Како је изгледао тај човек? — упита Соња.

— Скроз нормално, чак онако као старији господин, фино обучен, никад не бих рекла да манијаци тако изгледају...

— Можда је само туда случајно пролазио човек својим послом па ти се учинило да иде за тобом — добаци Мића. — Мислим, јесте да има свега и свачега, али могуће је. Нема никог доле. Све уобичајено.

— Верујте није. Кад сам се окренула, стао је и гледао ме је, баш у мене, и тај поглед је био чудан. Манијак је, сигурно! — убеђивала их је Сара машући узнемирено рукама.

— Добро душо, нема више никог у близини. Ко год да је био, отишао је даље и неће се враћати — рече Соња утешно ћерки, али и сама осећајући природну мајчинску зебњу и нелагоду.

— Овако ћемо. Саро, шта кажеш да вечерас кренеш са нама на викенд, да будеш код нас и да те вратимо у понедељак пред школу? Мислим, ако немаш неке планове са друштвом. Као некад, м? Дуго ниси радила домаћи код нас и учила, а спремићу ти и оне баклаве са сувим грожђем које волиш.

Соња и Сара су свакако понекад навраћале викендом, некад би и Сара свратила на који дан током распуста. Пријало јој је на два-три дана, најзад све успомене њеног детињства везане су за ту најудаљенију тачку на карти Београда иза које стоји табла која даје до знања возачима да излазе из града. Није Сара жалила за тим местом, била је врло срећна у центру збивања, али волела је да повремено накратко осети предграђе које је у њу уткано од рођења.

— Хоћу! — узвикну она — сада више због страха који је још прожимао, а мање због носталгије.

— Али, нема забушавања са школом — насмеја се Добрила.

Те вечери су кренули и Соња је некако била спокојнија. Сарина прича је није оставила равнодушном и боље се осећала знајући да је на сигурном. Одмориће мало пре него што почне да распрема стан, помисли, не знајући да испод једног дрвета преко пута улице мало даље Владимир после много година одлично зна где ће бити сутра. Слагалица је била сложена. Не, сутра је далеко. За петнаест минута, само да се смири та проклета аритмија.

Соњини дани су били као нанизане једнобојне перле исте величине, из ког би низа тек покоја једва мало искочила јер је мања или недовољно округла; такорећи дани фабричке грешке, али Соња се само у тим данима с грешком осећала више попут живог бића, а мање као човеколика машинерија. И то већ дотрајала, иако јој је било свега четрдесет година. Истина је, није више она балавица у жутиим широким карираним панталонама (ах, те панталоне, кад се само сети), али није ни стара, напротив. Живот би јој могао тек открити нове ствари, отворити нова врата. Још има довољно времена да се изненади... нечим, неким...

— Збиља морам мало да пролуфтирам свакодневицу — мрмљала је док је по ко зна који пут те недеље уредно слагала орман своје очаравајуће неподношљиве седамнаестогодишње ћерке, Саре, кад је прену звоно на вратима. Помисли да нису нешто заборавили. Отвори их и угледавши прилику испред себе, махинално, као вођена инстинктом самоодржања, брзо залупи врата и наслони се на њих. Тело јој је било попут песка, срце је прескакало, осећала је како јој се зноје врат и дланови. Дисала је попут

рибе на сувом, а исто тако су се у њој копрцали неверица, бол, успомене, бес...

— Отвори, Соња, одмах, провалићу ако треба! — урлао је Владимир и лупао на врата свом силином.

Соња осети налет плача и немоћи, али се прибра, отвори врата и стаде тачно на праг, бранећи телом своју тврђаву мира.

— Да ли си ти нормална? ЗАШТО?! ЗАШТО?! Рекао сам ти толико пута све, колико ми је жао, колико... — Прекиде га Соњина шака посред образа, који је забридео.

— Како се усуђујеш?! Како си ме нашао?!

— Зашто си то урадила? Зашто?!

— Молим?! — проломи се Соњин глас ходником, комшијска врата почеше да се откључавају, Соњина рука опет крену ка његовом лицу, али је он заустави, угура је у стан и затвори за собом врата.

— Зашто си нестала? Зашто ми ниси дала шансу, молио сам те, звао... Зашто си ме оставила? — киптео је од беса, туге, жеље да врати време, уносећи јој се у лице.

— Ти си тај који је све напустио! Ти! Мрзим те, Владимире! Мрзим те! Знаш ли кроз шта сам годинама пролазила због тебе?! — зарежа и она плачно, приневши своје лице његовом.

— Знаш ли шта сам ја постао због тебе?!

Пар тренутака су се нетремице гледали црвених очију, тако да им је свега пар милиметара делило носеве. И тада, баш тада, пуче огрлица од једнобојних перли које се откотрљаше у заборав. Владимир је чврсто приви уз себе, љубећи јој усне, очи, косу, нос, врат па опет усне. Соња се ни секунду није опирала. Чупао је дугмиће са њене кошуље, она му је додиривала образе љубећи смехуље, прво

леву па десну. Водили су љубав до пред зору, као оног дана када је Владимир постао оксфордски стипендиста. Сваким додиром, пољупцем, низала се по једна шарена перла на неку нову огрлицу њихових живота.

— Имаш ли још увек оне жуте панталоне? — упита је у праскозорје, док му је лежала на грудима а њена коса га голичала по врату.

— Код Саре су — рече она поспано и још више приљуби своје наго тело уз његово.

— Значи, зове се Сара — насмеши се он.

— Моја ћерка, да — рече и тек тада схвати да је рекла нешто што може изазвати лавину питања на која није знала треба ли одговорити. Била је превише уморна од прошлости, садашњи тренутак је добар баш такав какав јесте. Подиже главу и погледа га.

— Пст. — Он јој нежно прислони кажипрст на усне. — Знам. Наша.

— Али она не зна...

— Знаће. Временом, јер ја више ни тренутак нећу бити без вас. Пусти сад и спавај.

Соња се окрете на бок, баш као оног јутра кад је Владимир полагао испит. Он је обгрли, миришући њену косу, знајући да никада више нигде неће морати да оде. Обоје утонуше у сан.

За сва објашњења имали су сутра и прекосутра и дан после... Имали су све време овог света.